

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 30.01.2024
Sayı: 253

10/933

Erhan USTA
Samsun Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Zarar eden, alın terinin ve emeğinin karşılığını alamayan narenciye üreticilerinin yaşadıkları sorunların araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM içtüzüğü'nün 104 ve 105. maddesi uyarınca Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Erhan USTA
Samsun Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Ülkemizde uzun süredir izlenen yanlış tarım politikaları yüzünden çiftçiler üretim yapamaz, alın terinin ve emeklerinin karşılığını alamaz, zarar eder hale gelmiştir.

Narenciye üreticileri çok zor günler yaşamaktadır. Limon ve mandalina dalında kalmış, portakal maliyetlerin çok altına düşmüştür. 2023 yılı üretim maliyetlerinin bir önceki yıla göre 3 kat artması ve 4 TL seviyesine kadar gelmesi mandalina ve limon hasadının 1, 1,5 TL'de seyretmesine yol açmıştır. Limon ve mandalina bahçede 1 TL'ye bile alıcı bulamazken, marketlerde limonun kilosu 20-25 TL arasında, mandalananın kilosu da 30-35 TL arasında fiyatlarla satılmaktadır. Maliyetlerin çok altına düşerek üreticide limon ve mandalina ile aynı kaderi paylaşan portakal da marketlerde kilosu 25-30 TL'den satılmaktadır. İzlenen yanlış tarım politikaları yüzünden narenciye üreticisi umduğunu bulamaz ve alın terinin karşılığını alamazken, tüketiciler de ortaya çıkan tekelleşme nedeniyle çok yüksek fiyatlara tüketmek zorunda kalmaktadır. Kayısı ve muz konusunda da benzer durum yaşanmıştır. Hükümetin tarım politikası tarlada zararına, adeta bedavaya tezgahlarda ise olabildiğince yüksek fiyata satış politikasına dönüşmüştür.

Hükümet izlediği bu yanlış tarım politikaları, ülkemizin ve üreticilerin narenciye konusunda yıllardır çok zor şartlarda ve bin bir emekle kazanılmış olan dış pazarların da kaybedilmesine neden olmuştur.

Hükümet, limon üreticilerinin her türlü itirazlarına rağmen 2020 yılında pandemiye bahane ederek limon ihracatını 4 ay süreyle yasaklamıştı. Bu yasak, limon ihraç etmiş olduğumuz ülkelerin başka pazarlara yönelmelerine yol açmış ve o yıl üreticilerimiz bir çok dış pazarını kaybetmişti. Ne yazık ki kaybedilen o pazarlar bugüne kadar geri kazanılamamıştır. Hükümet te zaten bu konuda hiçbir çaba göstermemiştir. Mersin'deki ve Çukurova'daki narenciye üreticileri kaybedilen o pazarların cezasını çekmekte ve zarar etmektedir. Buna karşılık üreticinin zararı hükümet tarafından karşılanmamış ve üretici artan borçlarıyla birlikte kaderine terk edilmiştir.

Artan maliyetler, düşen fiyatlar ve kaybedilen pazarlar yüzünden narenciye üreticileri kan ağlamaktadır. Limonu ve mandalınayı dalından toplamak bile ayrı bir maliyetler gerektirmektedir. Toplama maliyetlerini bile karşılayamayacak duruma düşen üreticiler, bu şartlarda toplamak yerine, limon ağaçlarını sökmeyi tercih etmektedir. Üreticileri 22 yılda getirmiş olduğunuz nokta sefalet noktasıyla gurur duymalısınız.

Geçen yıllara göre, üreticilerinin üretim maliyetleri yüzde 100'ün üzerinde artmıştır. Sadece mazotun litre fiyatı seçim öncesine göre yüzde 115 artmıştır. Seçimlerden önce litresi 18,63 TL olan mazotun bugün litresi 40,23 TL'ye yükselmiştir. Gübre, ilaç ve işçi yevmiyelerinde de fiyat artışları mazotu aratmamıştır. 2020 yılında 1800 TL olan 50 kilogramlık üre gübrenin çuvalı 2023 yılında 14,500 TL'ye çıkmıştır. Mantar ilacı fiyatı 550 TL'den litresi 2000 TL'ye, kurt ilacı 300 TL'den litresi 1200 TL'ye yükselmiştir. Geçen yıl 200 TL civarında olan işçi yevmiesi de bu yıl 550 TL'nin üstüne çıkmıştır. 2024 yılı için üretim maliyetleri çiftçilerin uykusunu kaçırmaya başlamıştır.

Tarlada ve bahçede üretim maliyetleri sürekli olarak artmıştır. Buna karşılık artmayan tek şey narenciye ürünlerinin fiyatı olmuştur. Narenciye üreticisi bu yıl geçen yılı ve daha önceki yıllarda sattıkları fiyatları dahi arar hale gelmiştir.

Bu arada Narenciye üreticisi hükümetten dalda kalan ürününü toplamak ve bahçesini önümüz yıla hazırlamak için destek beklemektedir. Üretici ihracat teşvik primlerinin zamanında ve yeterli seviyede yapılmasını istemektedir. Üretim fazlası olan ikinci sınıf ürünlerin Tarım ve Orman bakanlığı tarafından yapılacak sanayi tesislerinde değerlendirilmesini talep etmektedir. Ayrıca üreticiler kullandıkları ilaç ve gübreyi üretim maliyetlere göre makul seviyelerle Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığı ile çiftçilere verilmesini istemektedir.

Bu nedenle, limon üreticilerin yaşadıkları sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM içtüzüğünün 104 ve 105. maddesi uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması yerinde olacaktır.